

GUIA D'APRENENTATGE

ÈTICA I LEGISLACIÓ EN INFERMERIA

1. Fitxa descriptiva

TITULACIÓ: Grau en Infermeria

MATÈRIA: Ciències de la Salut

TIPUS: Formació Obligatoria

CODI - ASSIGNATURA: G203-Ètica i legislació en Infermeria

IDIOMA D'IMPARTICIÓ:

CATALÀ i CASTELLÀ - Classes

CATALÀ, CASTELLÀ i ANGLÈS - Recursos i materials

ANY ACADÈMIC: 2023-2024

SEMESTRE: Segon curs

GRUP: Matí 1/Matí 2/Tarda

2. Professorat

Responsable de l'assignatura:

AINOA BIURRÚN GARRIDO, ainoa.biurrun@sjd.edu.es. Graduada en Infermeria. Doctora en Ciències de la Salut. Màster en Bioètica. Màster en Metodologia de les Ciències del Comportament i de la Salut. Experta en Infermeria sexual i reproductiva i Bioètica.

Professorat:

CLARA GARCÍA TEROL, clara.garcia@sjd.es. Graduada en Infermeria. Supervisora de l'Àrea materno-infantil del Parc Sanitari de S. Joan de Déu de Sant Boi. Títol d'Expert Universitari en Bioètica. Membre del Comitè d'Ètica de l'Assistència del Parc Sanitari de S. Joan de Déu de Sant Boi. Experta en Infermeria sexual i reproductiva i Bioètica.

DAVID LORENZO IZQUIERDO, david.lorenzo@sjd.edu.es, Professor co-coordinador. Llicenciat en Humanitats. Doctor en Humanitats (àrea Ètica i Filosofia Moral). Màster en Neuropsicologia. Diploma en Dret Sanitari i Bioètica. Membre del Comitè d'Ètica de l'Assistència de l'Hospital Sagrat

Cor (Martorell). Expert en Bioètica i Antropologia de la Salut.

BERNABÉ ROBLES DEL OLMO, bernabe.robles@sjd.es Graduat en Medicina. Doctor en Medicina. Cap del Servei de Neurologia de l'Hospital General del Parc Sanitari Sant Joan de Déu. Màster en Bioètica. Membre del Comitè de Bioètica de Catalunya.

3. Prerequisits

Aquesta assignatura no té prerequisits

4. Objectius

L'objectiu principal d'aquesta assignatura és donar eines teòriques i pràctiques per a analitzar i avaluar èticament i legalment les accions en el marc professional.

5. Crèdits

L'assignatura és semestral i equival a 6 ECTS.

Cada ECTS equival a 25 hores de dedicació de l'estudiant. 6 ECTS suposen 150 hores de dedicació dels estudiants a aquesta assignatura

TIPOLOGIA	CRÈDITS	HORES
Presencial (a l'aula) 30%	1.8	45
Dirigit (fora de l'aula) 35%	2.1	52.5

Autònom (fora de l'aula) 35%	2.1	52.5
TOTALS	6	150

6. Blocs temàtics i organització dels continguts

UNITAT TEMÀTICA 1: CONCEPTES BÀSICS D'ÈTICA I DRET

- Moral i ètica
- Llibertat i consciència moral.
- Principals teories ètiques.
- Introducció a les diferents especialitats del Dret.

UNITAT TEMÀTICA 2.- LA BIOÈTICA

- Ètica, deontologia i bioètica.
- Principis de la Bioètica.
- L'autonomia en la legislació.
- Comitès d'Ètica
- Metodologia de presa de decisions.

UNITAT TEMÀTICA 3.- LEGISLACIÓ PROFESSIONAL I DEONTOLOGIA

- Regulació legal de la Infermeria.
- Responsabilitat moral i legal.
- Codis deontològics.
- Codi Ètic d' Infermeria Catalunya.
- Objeció de consciència.

UNITAT TEMÀTICA 4. ÈTICA I INICI DE VIDA.

- Plantejament: valors en joc.
- Posicions davant IVE.
- Estatut de l'embrió.
- Legislació IVE.

UNITAT TEMÀTICA 5. ÈTICA I FINAL DE LA VIDA.

- La mort i el pacient.
- Eutanàsia, suïcidi i LET.
- Llei Eutanàsia.

7. Enfocament metodològic

TIPOLOGIA	OBJECTIU	ACTIVITATS	% TEMPS PREVIST
Presencial (a l'aula)	Reconèixer i analitzar els conceptes teòrics d'ètica i legislació en infermeria	- Anàlisi de casos - Debats - Exposicions temàtiques	30
Dirigit (fora de l'aula)	Desenvolupar un treball sobre l'anàlisi ètica i legal d'un cas clínic	- Cerca d'informació legal - Anàlisi ètic de situacions clíniques	35
Autònom (fora de l'aula)	Preparar els seminaris amb la lectura i materials de textos relacionats amb l'ètica i el dret	- Lectura i anàlisi de textos ètics i legislatius	35

8. Competències

Generals

- 1) Compromís ètic (capacitat ètica i autocrítica, capacitat de mostrar actituds coherents amb les concepcions ètiques i deontològiques).
- 2) Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat: capacitat d'anàlisi, de síntesi, de visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica; capacitat de presa de decisions i adaptació a noves situacions.
- 3) Capacitat creativa i emprenedora (capacitat de formular, dissenyar projectes/capacitat de buscar i integrar nous coneixements i actituds).
- 4) Treball en equip (capacitat de col·laborar amb altres i de contribuir a un projecte comú / capacitat de col·laborar en equips interdisciplinaris i en equips multiculturals).

Específiques

1) Pràctica professional, ètica i legal. 1.1.- Responsabilitat. 1.1.1.- Acceptar el deure de donar comptes i la responsabilitat dels propis judicis i actes professionals. 1.1.2.- Reconèixer i diferenciar la pròpia responsabilitat de la d'altres membres de l'equip de salut, professionals i no professionals. 1.2.- Pràctica ètica. 1.2.1.- Exercir d'acord als codis deontològics i de conducta de la professió. 1.2.2.- Exercir amb respecte a la dignitat, cultura, valors, creences i drets de la persona i grups. 1.2.3.- Defensar els drets de la persona/grups dintre del sistema de salut. 1.3. Pràctica legal 1.3.1 Exercir respectant la legislació vigent. 1.3.2 Reconèixer i respondre de forma apropiada a pràctiques que poden posar en perill la seguretat, privacitat o dignitat de la persona 1.3.3 Integrar els coneixements habilitats i actituds per a proporcionar cures infermeres segures i efectives.

2) Prestació i gestió de cures. 2.1 Prestació de cures. 2.1.5 Comunicació terapèutica i relacions interpersonals 2.1.5.1. Establir, desenvolupar , mantenir i finalitzar apropiadament la relació terapèutica. 2.1.5.2 Comunicar-se eficaçment amb la persona i grup per a facilitar la prestació de cures 2.1.5.3 Utilitzar estratègies apropiades per a promoure l'autoestima, dignitat i benestar de la persona i grup 2.1.5.4 Afavorir i donar suport a la persona i al grup en la presa de decisions.

3) Desenvolupament professional 3.5 Contribuir activament al desenvolupament professional continuat per a millorar la pràctica infermera 3.6 Contribuir al desenvolupament professional d'altres membres de l'equip de salut.

9. Resultats aprenentatge

L'estudiant, al finalitzar l'assignatura serà capaç de:

- Conèixer la legislació aplicable, el codi ètic i deontològic de la infermera espanyola i catalana, realitzant un informe al respecte.
- Desenvolupar la capacitat crítica de la pràctica professional, realitzant un treball d'anàlisi del comportament professional a una unitat de cures.
- Descriure els límits i els requeriments legals de la professió.
- Comprendre la importància de les cures en el respecte per la persona com a ésser autònom, garantint la seva participació activa en el procés de presa de decisions relatives a la seva salut, individualitzant aquestes cures des de la consideració a la diversitat a través de la resolució de casos clínics, tenint en compte les variables individuals i del context.
- Comprendre la importància de les cures en el respecte per la dignitat, intimitat, privacitat de

la persona i la confidencialitat de les dades obtingudes en el procés assistencial a través de la resolució d'un cas clínic.

- Identificar els requeriments ètics i legals bàsics de l'atenció sanitària elaborant un treball de síntesi de les diferents normes ètiques i legals vigents.
- Analitzar el valor ètic de les cures professionals i la seva implicació en la presa de decisions a través de la resolució d'un cas.

10. Avaluació (com avaluarem que ho han après)

Avaluació contínua

L'avaluació contínua és una opció del procés d'ensenyament-aprenentatge en el que l'estudiant incorpora les millores de les activitats anteriors, i vetlla per utilitzar les millors maneres de gestionar el temps, optimitzar l'estudi i assegurar l'autenticitat i originalitat de les activitats que realitza. Aquest procés d'avaluació, permet que el professorat pugui fer un bon seguiment del procés d'aprenentatge dels estudiants a l'assignatura.

L'avaluació contínua permet a l'estudiant i als professors/es recollir i valorar les evidències que li permeten reconèixer com va incorporant els resultats d'aprenentatge esperats a l'assignatura, en els treballs i proves que entrega durant el semestre/curs.

L'avaluació està constituïda per una sèrie d'activitats (tipus test, preguntes curtes, elaboració de mapes mentals, resolució de problemes, casos o reptes, etc..., i treballs d'anàlisis, o síntesi) que el professorat va indicant i que l'estudiant resol, de forma individual o en equip.

Cada assignatura té unes hores de dedicació al treball presencial, també al treball dirigit i al treball autònom. Al llarg de l'assignatura s'avaluen proves tant de la part presencial (sessions plenàries, seminaris, habilitats clíniques, ABPs, estudis de casos, simulacions, ...) com del treball dirigit (foros, debats, treballs, tutories,...). Les dues parts estan interrelacionades per aconseguir treballar els resultats esperats de l'assignatura. A més, l'estudiant realitzarà alguna prova d'avaluació de coneixements al final de l'assignatura i/o del semestre.

El conjunt de totes les activitats d'avaluació s'agruparan en els blocs avaluatius que es detallen a la taula següent juntament amb la seva ponderació a la nota final de l'assignatura.

Bloc avaluatiu	Descripció	AVALUACIÓ CONTINUADA	AVALUACIÓ ÚNICA*
		% de la nota final	% de la nota final

Examen final(test)	Prova test amb preguntes amb 4 opcions de resposta	30%	30%
Treball cas clínic	Treball grupal d'anàlisi ètica d'un cas clínic	30%	30%
Seminaris i simulació	Sessions amb metodologies no magistrals	40%	40%

Els criteris de l'avaluació continua són

- Per poder obtenir la nota final de l'assignatura, els blocs de l'avaluació continuada han d'estar tots aprovats (mínim de 5/10). L'estudiant que NO supera amb 5/10 un dels blocs de l'avaluació contínua, haurà de re-avaluar obligatòriament tot el bloc suspès però podrà seguir amb l'avaluació continuada.
- Les activitats d'avaluació amb NP sense causa extraordinària degudament justificada, s'avaluen amb la qualificació de 0 fent mitjana amb la resta de proves d'avaluació.
- L'assistència a totes les proves d'avaluació (tasques d'aula, seminaris, simulació, ABP i prova final) és obligatòria. Els treballs de seminari podran ser individuals i/o en equip, a criteri del/ de la professor/a. No s'admetrà l'entrega de tasques fora del termini establert ni entregues individuals (en cas de ser entregues d'equip). La presentació d'un justificant no eximeix aquesta condició, exceptuant aquells casos que es tracti d'una causa extraordinària*.
- La re-avaluació es podrà realitzar únicament quan l'estudiant s'hagi presentat a la prova d'avaluació de coneixements final de l'avaluació continuada en 1ª convocatòria, en cas contrari, serà un NP i NO tindrà dret a la re-avaluació
- La nota màxima de la re-avaluació (de cada bloc que es re-avalua) és un 5 i serà la nota que farà mitjana. Es segueixen els mateixos criteris que en la 1ª convocatòria: per poder fer mitjana ponderada a l'assignatura, cal haver obtingut una nota mínima de 5/10 en tots els blocs de re-avaluació.
- NO re-avaluar algun dels blocs suspesos suposarà un NO PRESENTAT (NP) de nota final de l'assignatura.
- Un NO PRESENTAT (NP) en el 40% de la ponderació global de les activitats d'avaluació de l'assignatura comporta la qualificació de (NP), i caldrà tornar a matricular l'assignatura.

Avaluació única

L'avaluació única és el procediment d'avaluació alternatiu a l'avaluació continuada. Té lloc en un únic dia/acte avaluador i inclou el nombre suficient d'evidències per acreditar i garantir que l'estudiant ha assolit els resultats d'aprenentatge establerts a l'assignatura, assegurant l'autenticitat i originalitat de les activitats que realitza.

L'avaluació única es realitzarà a través de proves d'avaluació (prova de coneixements) i/o treballs de tots els continguts de l'assignatura. Aquesta avaluació es farà també seguint els criteris de l'avaluació continuada i els seus blocs avaluatius. És necessari superar cada un dels blocs amb una nota mínima de 5/10 per poder fer la mitjana ponderada i superar l'assignatura.

En cas que un estudiant manifesti que no pot complir els requisits de l'avaluació continuada, pot acollir-se a l'avaluació única. L'avaluació única es reconeix com un dret i, en exercir-lo, l'estudiant renuncia a l'avaluació continuada. Es recomana a l'estudiant que en cas de dubte de si acollir-se o no a l'avaluació única ho comenti amb el seu tutor/a del Pla d'Acció Tutorial (PAT).

Per acollir-se a l'avaluació única l'estudiant ho ha de sol·licitar per escrit a la secretaria d'estudiants (com a màxim 10 dies posteriors a l'inici docència de l'assignatura). Secretaria acadèmica informa al professorat dels estudiants que s'acullen a l'avaluació única, per tal els puguin contactar.

Hi ha algunes proves d'avaluació que els estudiants d'avaluació única hauran de fer dins del calendari d'avaluació contínua (p.e. habilitats clíniques i simulacions).

PROVES AVALUATIVES PER L'AVALUACIÓ ÚNICA	
AVALUACIÓ CONTINUADA	AVALUACIÓ ÚNICA
Seminaris i simulació (40%)	Treballs personals sobre cada seminari/simulació
Treball cas clínic (30%)	Treball sobre cas clínic amb les mateixes condicions (però individual)
Plenàries (40%)	Examen test

Idioma de la prova d'avaluació individual

La llengua vehicular de la universitat per a les proves d'avaluació és el català.

Informació important sobre la consideració de causes extraordinàries d'absències en proves avaluatives:

Sempre que estiguin certificades documentalment al/a la professor/a titular de l'assignatura, es consideraran causes extraordinàries les següents:

- L'ingrés hospitalari (de l'estudiant o d'un familiar de 1r grau de consanguinitat)
- Qualsevol emergència de Salut Pública que requereixi aïllament al domicili
- Visites mèdiques i/o ingrés a qualsevol servei d'urgències
- Proves mèdiques diagnòstiques
- La defunció d'un familiar fins al segon grau de consanguinitat
- La competició final en esportistes d'elit
- Les citacions judicials

Qualsevol de les proves avaluatives no realitzades, que tingui una de les causes extraordinàries documentada (seminaris, habilitats clíniques, ABP), es recuperarà el mateix dia de la prova avaluativa final.

Qualsevol falsificació d'un certificat o justificant comporta un suspès immediat a l'assignatura

11. Referències generals de l'assignatura

- Abel, F. Francesc Abel i la bioètica, un llegat per a la vida. Barcelona: Institut Borja de Bioètica i Editorial Proteus; 2014
- Alonso, M Teresa [et al.]. Bioètica aplicada. Barcelona: Institut Borja de Bioètica i Ed. Proteus; 2011
- Aranguren, J.L. Ética. Madrid: Alianza Universidad; 1983
- Beauchamp i Childress, Principios de ética biomédica, Masson; 2002
- Camps, Victoria. Breve historia de la Ética. RBA; 2013
- Casado, M. (comp.), Nuevos materiales de bioética y derecho. Ed. Fontamara, México; 2007
- Colomar, G. Breviari Dret Sanitari i Bioètica. Dossier electrònic. Accesible en l'intranet Campus Docent Sant Joan de Déu; 2016
- Cortina, A. Ética mínima, Madrid, Tecnos; 12ª edició, 2007
- Cortina, A. ¿Para qué sirve realmente la Ética? Paidós; 2013
- Feito, L. Ética y Enfermería. San Pablo Comunicación Ssp, 2009
- Gracia, D. Fundamentos de Bioética. Madrid: Triacastela, 2007 [1989]
- Gracia, D. Bioética mínima, Madrid; Triacastela, 2019
- Jonsen, A.R. [et al]. Ética clínica. Barcelona: Ariel; 2005
- Vielva J. (2002), Ética profesional de la enfermería, Ed. Desclée, Bilbao.

Documents de Referència:

- Codi d'Ètica del Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya, 2013
- Código Deontológico de la Enfermería Española, 1989
- Código Deontológico del CIE para la profesión enfermera, 2012
- Carta Universal dels Drets Humans:
- Declaració Universal dels Drets Humans, 1948
- Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (PIDCP), 1966
- Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (PIDESC), 1966
- Segon protocol facultatiu del Pacte internacionals dels Drets Civils i Polítics, 1989
- Carta Europea dels nens hospitalitzats, 1986
- Carta de drets i deures de la ciutadania en relació amb la salut i l'atenció sanitària, 2015
- Codi de Nüremberg, 1947
- Informe Belmont, 1978
- Conveni per a la protecció dels drets humans i la dignitat de l'ésser humà respecte de les aplicacions de la biologia i la medicina (Conveni d'Oviedo 1977)
- Declaració de Hèlsinki de l'Associació Mèdica Mundial, 1964.
- Legislació vigent sobre: estructura del sistema sanitari, autonomia del pacient, ordenació de professions sanitàries, eutanàsia, trasplantament d'òrgans, salut sexual i interrupció d'embaràs.